

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥ అథ ద్వితీయ కాణ్డే షష్ఠః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ సమిధో యజతి వసంతమేవర్తనామవ రున్ధే తనూనపాతం యజతి
గ్రీష్మమేవావ రున్ధ ఇడో యజతి వర్షా ఏవావ రున్ధే బర్హిర్యజతి శరదమేవావ
రున్ధే స్వాహాకారం యజతి హేమంతమేవావ రున్ధే తస్మాద్స్వాహాకృతా హేమన్తశవోవ
సీదంతి సమిధో యజత్యుషస ఏవ దేవతానామవ రున్ధే తనూనపాతం యజతి
యజ్ఞమేవావ రున్ధ [1] ఇడో యజతి పశూనేవావరున్ధే బర్హిర్యజతి ప్రజామేవావ
రున్ధే సమానయత ఉపభృతస్తేజో వా ఆజ్యం ప్రజా బర్హిః ప్రజాస్వేవ తేజో దధాతి
స్వాహాకారం యజతి వాచమేవావ రున్ధే దశ సం పద్యస్తే దశాక్షరా విరాడన్నం
విరాడ్విరాజైవావన్నాద్యమవ రున్ధే సమిధో యజత్యస్మిన్నేవ లోకే ప్రతి తిష్ఠతి
తనూనపాతం యజతి [2] యజ్ఞ ఏవావంతరిక్షే ప్రతి తిష్ఠతీడో యజతి పశుష్వేవ ప్రతి
తిష్ఠతి బర్హిర్యజతి య ఏవ దేవయానాః పన్థానస్తేష్వేవ ప్రతి తిష్ఠతి స్వాహాకారం
యజతి సువర్గ ఏవ లోకే ప్రతి తిష్ఠత్యేతావన్తో వై దేవలోకాస్తేష్వేవ యథాపూర్వం ప్రతి
తిష్ఠతి దేవాసురా ఏషు లోకేష్వస్పర్ధంత తే దేవాః ప్రయాజైరేభ్యో
లోకేభ్యోఽసురాన్ప్రాణుదంత తత్ప్రయాజానాం [3] ప్రయాజత్వం యస్యైవం విదుషః
ప్రయాజా ఇజ్యస్తే ప్రైభ్యో లోకేభ్యో భ్రాతృవ్యాన్నుదతేఽభిక్రామం జుహోత్యభిజిత్త్యే యా
వై ప్రయాజానాం మిథునం వేద ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే సమిధో బహ్వీరివ
యజతి తనూనపాతమేకమివ మిథునం తదిడో బహ్వీరివ యజతి బర్హిరేకమివ
మిథునం తదేతద్వై ప్రయాజానాం మిథునం య ఏవం వేద ప్ర [4] ప్రజయా
పశుభిర్మిథునైర్జాయతే దేవానాం వా అనిష్టా దేవతా ఆసన్నథాఽసురా
యజ్ఞమజిఘాగ్ంసస్తే దేవా గాయత్రీం వ్యోహన్పశ్చాక్షరాణి ప్రాచీనాని త్రీణి
ప్రతీచీనాని తతో వర్మ యజ్ఞాయాభవద్వర్మ యజమానాయయ

తృ॒యా॒జా॒నూ॒యా॒జా ఇ॒జ్య॒న్తే వ॒ర్తే॒వ తద్య॒జ్ఞా॒య క్రి॒యతే॒ వర్మ॒ య॒జమా॒నాయ॒
 భ్రా॒తృ॒వ్యా॒భిభూ॒త్యై తస్మాద్వ॒రూ॒థం పు॒రస్తాద్వ॒ర్షీ॒యః పశ్చాద్వ॒స్వీ॒యా దే॒వా వై పు॒రా
 రక్షో॑భ్య [5] ఇతి స్వా॒హాకా॒రేణ ప్ర॒యాజే॑షు య॒జ్ఞగ్ం స॒గ్ం స్థా॒ప్యమ॒పశ్య॑న్తగ్ం
 స్వా॒హాకా॒రేణ ప్ర॒యాజే॑షు స॒మస్థా॒పయ॑న్వి వా ఏ॒తద్య॒జ్ఞం చి॒న్దన్తి॒ యథా॑స్వా॒హాకా॒రేణ
 ప్ర॒యాజే॑షు స॒గ్ం స్థా॒పయ॑న్తి ప్ర॒యాజా॒నిష్ఠ్వా హ॒వీగ్ పృ॒భి ఘో॒రయ॑తి య॒జ్ఞస్య
 సం॒తత్యా అథో హ॒విరే॒వాక॒రథో యథా॑పూ॒ర్వము॒పైతి పితా॑ వై ప్ర॒యాజాః
 ప్ర॒జానూ॒యాజా యత్ప్ర॒యాజా॒నిష్ఠ్వా హ॒వీగ్ పృ॒భిఘో॒రయ॑తి పితై॒వ తత్పు॒త్రేణ
 సా॒ధార॑ణం [6] కు॒రుతే తస్మాదా॒హు॒ర్యశ్చై॒వం వేద॒ యశ్చ న క॒థా పు॒త్రస్య కే॒వలం క॒థా
 సా॒ధార॑ణం పి॒తురి॒త్యస్క॒న్నమే॒వ తద్యత్ప్ర॒యాజే॑ష్విష్టే॒షు స్కన్ద॑తి గా॒యత్ర్యే॒వ తేన॑
 గర్భం॑ ధ॒త్తే సా ప్ర॒జాం పశూ॑న్ య॒జమా॒నాయ ప్ర జన॑యతి||[7]

య॒జతి॒ య॒జ్ఞమే॒వావ రు॒న్ధే త॒నూన॑పాతం య॒జతి ప్ర॒యాజా॒నామే॒వం వేద॒ ప్ర రక్షో॑భ్యసా॒ధార॑ణం పశ్చా॒త్రిగ్ంశ॑చ
 ||2.6.1||

చక్షు॑షీ వా ఏ॒తే య॒జ్ఞస్య॒ యదా॑జ్య॒భాగౌ యదా॑జ్య॒భాగౌ య॒జతి చక్షు॑షీ ఏ॒వ తద్య॒జ్ఞస్య॒
 ప్రతి॑ దధా॒తి పూ॒ర్వార్ధే జు॒హోతి తస్మాత్పూ॒ర్వార్ధే చక్షు॑షీ ప్ర॒బాహు॑గ్జు॒హోతి
 తస్మాత్ప్ర॒బాహు॑క్చక్షు॑షీ దే॒వలో॒కం వా అ॒గ్నినా॒ య॒జమా॒నోను॒ పశ్య॑తి పి॒తృలో॒కగ్ం
 సోమే॑నోత్త॒ర్ధార్ధే॒గ్గయే జు॒హోతి దక్షి॑ణార్ధే సోమో॒యైవమి॒వ హీ॒మా
 లోకా॑వన॒యోర్లో॒కయో॒రను॒ఖ్యాత్యై రాజా॑నౌ వా ఏ॒తౌ దే॒వతా॑నాం [8]
 యదగ్ని॑షోమా॒వన్తరా దే॒వతా ఇ॒జ్యేతే దే॒వతా॑నాం విధృ॑త్యై తస్మాద్వా॒జ్ఞా మను॑ష్యా
 విధృ॑తా బ్ర॒హ్మవా॒దినో వద॑న్తి కిం తద్య॒జ్ఞే య॒జమా॒నః కు॒రుతే యేనా॑న్యతోదతశ్చ
 పశూ॑న్దా॒ధారో॒భయతో॑దతశ్చే॒త్యౌచ॒మనూ॒చ్యాక॑జ్య॒భాగస్య జు॒షాణే॑న య॒జతి
 తేనా॑న్యతోదతో దా॒ధార॑ర్చ॒మనూ॒చ్య హ॒విష ఋ॒చా య॒జతి తేనో॑భయతోదతో దా॒ధార
 మూ॒ర్ధన్వ॑తీ పు॒రోను॒వాక్యా భ॒వతి మూ॒ర్ధాన॑మే॒వైనగ్ం స॒మానా॑నాం కరో॒తి [9]
 ని॒యుత్వ॑త్యా య॒జతి భ్రా॒తృవ్య॒న్త్యైవ పశూ॑న్ని యు॒వతే కే॒శినగ్ం హ దా॒ర్భ్యం కే॒శీ

సా॑త్యకామి॑రువా॒చ స॒ప్తప॑దాం తే శ॒క్వరీ॑గ్ శో॒ యజ్ఞే॑ ప్ర॒యోక్తా॑సే య॒స్యై వీ॒ర్యే॑ణ ప్ర
జా॒తాన్బ్రా॑తృ॒వ్యాన్సుద॑తే ప్రతి జని॒ష్యమా॑ణాన్ య॒స్యై
వీ॒ర్యేణో॑భయా॒ర్కయా॒ర్క్యోతి॑ర్ధత్తే య॒స్యై వీ॒ర్యేణ పూ॒ర్వార్ధే॑నాన॒డవా॑న్భునక్తి
జ॒ఘనా॑ర్ధేన ధే॒నురి॑తి పురస్తా॒ల్లక్ష్మా పు॒రోను॑వాక్యా భవతి జాతా॑నేవ భ్రాతృ॒వ్యాన్పు
ణుద॑త ఉపరి॒ష్టాల్లక్ష్మా [10] యాజ్ఞా జని॒ష్యమా॑ణానేవ ప్రతి నుదతే పురస్తా॒ల్లక్ష్మా
పు॒రోను॑వాక్యా భవత్యస్మిన్నే॒వ లోకే॑ జ్యోతి॒ర్ధత్త ఉపరి॒ష్టాల్లక్ష్మా యాజ్ఞాము॑ష్మిన్నే॒వ
లోకే॑ జ్యోతి॒ర్ధత్తే జ్యోతి॑ష్మన్తావస్మా ఇ॒మా లోకా॑ భవతో య ఏ॒వం వేద పురస్తా॒ల్లక్ష్మా
పు॒రోను॑వాక్యా భవతి తస్మాత్పూ॒ర్వార్ధే॑నాన॒డవా॑న్భునక్తుపరి॒ష్టాల్లక్ష్మా యాజ్ఞా
తస్మా॑జ్జ॒ఘనా॑ర్ధేన ధే॒నుర్య ఏ॒వం వేద భు॑క్తు ఏ॒నమే॒తౌ వజ్ర ఆజ్యం వజ్ర ఆజ్యభా॑గౌ
[11] వజ్రో వష॑ట్కారస్త్రీవృతమే॒వ వజ్రగ్ం సం భృ॑త్య భ్రాతృ॒వ్యాయ ప్ర హ॑రత్యభం
బ॑ట్కారమపగూ॒ర్య వష॑ట్కరోతి స్త్రీ॒త్యై గాయ॑త్రీ పు॒రోను॑వాక్యా భవతి త్రి॒ష్టుగ్యాజ్ఞా
బ్ర॑హ్మన్నే॒వ క్షత్ర॑మన్వారం భయతి తస్మాద్బ్రా॒హ్మణో ము॒ఖ్యో ము॒ఖ్యో భవతి య ఏ॒వం
వేద పై॒పైనం పు॒రోను॑వాక్యయాహ ప్ర ణయతి యాజ్యయా గమయతి
వష॑ట్కారేణై॒పైనం పు॒రోను॑వాక్యయా దత్తే ప్ర యచ్ఛతి యాజ్యయా ప్రతి [12]
వష॑ట్కారేణ స్థాపయతి త్రిపదా పు॒రోను॑వాక్యా భవతి త్రయ ఇ॒మే లోకా॑ ఏ॒ష్వేవ
లోకే॑షు ప్రతి తిష్ఠతి చతుష్పదా యాజ్ఞా చతుష్పద ఏ॒వ పశూ॑నవ రు॒న్ధే ద్వ్యక్ష॑రో
వష॑ట్కారో ద్విపాద్యజమానః పశు॒ష్వేవోపరి॒ష్టాత్ప్రతి తిష్ఠతి గాయ॑త్రీ పు॒రోను॑వాక్యా
భవతి త్రి॒ష్టుగ్జ్యైషా పై స॒ప్తప॑దా శ॒క్వరీ॑ యద్వా ఏ॒తయా దే॒వా అశి॑క్ష॒న్తదశ॑క్నువన్
య ఏ॒వం వేద శక్నో॑త్యే॒వ యచ్ఛి॑క్షతి||[13]

దే॒వతా॑నాం కరో॒త్యపరి॒ష్టాల్లక్ష్మానా॑జ్ఞ భాగో ప్రతి శక్నో॑త్యే॒వ ద్వే చ||2.6.2||

ప్ర॒జాప॑తిర్దే॒వేభ్యో య॒జ్ఞాన్వ్యాది॑శ॒థ్న ఆత్మ॑న్నాజ్యమధత్త తం దే॒వా అ॑బ్రువన్నే॒ష వావ
య॒జ్ఞో యదా॑జ్యమప్యే॒వ నో॑త్రాస్త్వితి సో॒బ్రవీ॑ద్యజాన్ వ ఆజ్యభా॑గావుప స్తు॒ణాన॑భి

ఘోరయానితి తస్మాద్యజన్త్యాజ్యభాగావుప స్పృణన్త్యభి ఘోరయన్తి బ్రహ్మవాదినో
 వదన్తి కస్మాథ్సత్యాద్యాతయామాన్యన్యాని హవీగ్ ప్యయాతయామమాజ్యమితి
 ప్రాజాపత్య- [14] మితి బ్రూయాదయాతయామా హి దేవానాం ప్రజాపతిరితి ఛన్దాగ్ంసి
 దేవేభ్యోఽపాఽక్రామన్తు వోఽభాగాని హవ్యం వక్ష్యామ ఇతి తేభ్య
 ఏతచ్ఛతురవత్తమధారయన్పురోఽనువాక్యాం యాజ్ఞాయే దేవతాయే వషట్కారాయ
 యచ్ఛతురవత్తం జుహోతి ఛన్దాగ్ స్వేవ తత్ప్రీణాతి తాన్ యస్య ప్రితాని దేవేభ్యో
 హవ్యం వహన్త్యజ్గిరసో వా ఇత ఉత్తమాః సువర్గం లోకమాయన్తద్భుషయో
 యజ్ఞవాన్స్త్వభ్యవాయన్తే- [15] ఽపశ్యన్పురోడాశం కూర్మం భూతగ్ం సర్పన్తం
 తమబ్రువన్మిన్త్రాయ ధ్రియస్వ బృహస్పతయే ధ్రియస్వ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో ధ్రియస్వేతి స
 నాఽధ్రియత తమబ్రువన్సగ్నయే ధ్రియస్వేతి సోఽగ్నయేఽధ్రియత
 యదాగ్నియోఽష్టాకపాలోఽమావాస్యాయాం చ పౌర్ణమాస్యాం చాఽచ్యుతో భవతి
 సువర్గస్య లోకస్యాఽభిజితైః తమబ్రువన్కథాఽహస్థా
 ఇత్యనుపాక్తోఽభూవమిత్యబ్రవీద్యథాక్షోఽనుపాక్తో- [16]
 ఽవార్ఘ్యేవమవాఽరమిత్యుపరిష్టాద భ్యజ్యాధస్తాదుపాఽనక్తి సువర్గస్య లోకస్య
 సమమైత్య సర్వాణి కపాలాన్ యభి ప్రథయతి తావతః పురోడాశానముష్మిల్లోకేఽభి
 జయతి యో విదగ్ధః స సైర్ముతో యోఽశృతః స రౌద్రో యః శృతః స
 సదేవస్తస్మాదవిదహతా శృతంకృత్యః సదేవత్వాయ భస్మనాఽభి వాసయతి
 తస్మాన్మాగ్ంసేనాఽస్థి ఛన్నం వేదేనాఽభి వాసయతి తస్మాత్- [17] కేశైః శిరశ్చన్నం
 ప్రచ్యుతం వా ఏతదస్మాల్లోకాదగతం దేవలోకం యచ్ఛుతగ్ం
 హవిరనభిఘారితమభిఘార్యోద్వాసయతి దేవత్తైః పైనద్గమయతి యద్యేకం కపాలం
 నశ్యేదేకో మాసః సంవత్సరస్యాఽనవేతః స్వాదథ యజమానః ప్ర మీయేత యద్వే
 నశ్యేతాం ద్వౌ మాసౌ సంవత్సరస్యాఽనవేతౌ స్వాతామథ యజమానః ప్ర మీయేత
 సంఖ్యాయోద్వాసయతి యజమానస్య [18] గోపీథాయ యది నశ్యేదాశ్వినం ద్వికపాలం

నిర్వపేద్ద్యావాపుధివ్యమేకకపాలమశ్వినౌ పై దేవానాం భిషజౌ తాభ్యామేవాఽస్మై భేషజం
 కరోతి ద్యావాపుధివ్య ఏకకపాలో భవత్యనయోర్వా ఏతన్నశ్యతి
 యన్నశ్యత్యనయోరేపైనద్విన్దతి ప్రతిష్ఠితైః||[19]

ప్రాజాపత్యం తేఽక్షోఽనుపాక్షో వేదేనాభి వానయతి తస్మాద్భజమానస్య ద్వాత్రిగ్ంశచ||2.6.3||

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి స్యుమా దత్తే ప్రసూత్యా
 అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహోఽశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్మాం పూష్ణో
 హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై శతభృష్టిరసి వానస్పత్యో ద్విషతో వధ ఇత్యాహ వజ్రమేవ
 తథస్గ్ శ్యతి భ్రాతృవ్యాయ ప్రహరిష్యన్థం బయజుర్హరత్యేతావతీ పై పృథివీ
 యావతీ వేదిస్తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజతి [20] తస్మాన్నాభాగం నిర్భజన్తి
 త్రిర్హరతి త్రయ ఇమే లోకా ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యో నిర్భజతి తూష్ఠిం చతుర్థగ్ం
 హరత్యపరిమితాదేవైనం నిర్భజత్యుద్ధన్తి యదేవాస్యా అమేధ్యం తదప హన్తు్యుద్ధన్తి
 తస్మాదోషధయః పరా భవన్తి మూలం చినత్తి భ్రాతృవ్యస్యైవ మూలం చినత్తి
 పితృదేవత్యాఽతిఖాతేయతీం ఖనతి ప్రజాపతినా [21] యజ్ఞముఖేన సం మితామా
 ప్రతిష్ఠాయై ఖనతి యజమానమేవ ప్రతిష్ఠాం గమయతి దక్షిణతో వర్షీయసీం కరోతి
 దేవయజనస్యైవ రూపమకః పురీషవతీం కరోతి ప్రజా పై పశవః పురీషం ప్రజయైవైనం
 పశుభిః పురీషవన్తం కరోత్యుత్తరం పరిగ్రాహం పరి గృహ్ణత్యేతావతీ పై పృథివీ యావతీ
 వేదిస్తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజ్యాఽత్మన ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరి గృహ్ణతి
 క్రూరమివ వా [22] ఏతత్కరోతి యద్వేదిం కరోతి ధా అసి స్వధా అసీతి యాయుష్యతే
 శాన్త్యై పోక్షణీరా సాదయత్యాపో పై రక్షోఘ్న రక్షసామపహత్యై స్యుస్య
 వర్తమానాదయతి యజ్ఞస్య సంతత్యై యం ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేచ్ఛుచైవైనమర్చయతి||

[23]

భజతి ప్రజాపతినేవ పై త్రయస్త్రిగ్ంశచ||2.6.4||

బ్రహ్మవాదిన్ వదన్త్యద్భిర్హవీగ్ంషి ప్రక్షీః కేనాప ఇతి బ్రహ్మణీతి
 బ్రూయాదద్భిర్హ్యేవ హవీగ్ంషి ప్రోక్షతి బ్రహ్మణాప ఇధ్మాబర్హిః ప్రోక్షతి
 మేధ్యమేవైనత్కరోతి వేదిం ప్రోక్షత్యుక్షా వా ఏషాలోమకామేధ్యా
 యద్వేదిర్మేధ్యామేవైనాం కరోతి దివే త్వాన్తరిక్షాయ త్వా పృథివ్యే త్వేతి బర్హిరాసాద్య
 ప్రో- [24] క్షత్యేభ్య ఏవైనలోకేభ్యః ప్రోక్షతి క్రూరమివ వా ఏతత్కరోతి యత్తనత్యపో ని
 నయతి శాస్త్యే పురస్తాత్పుస్తరం గృహ్ణతి ముఖ్యమేవైనం కరోతీయన్తం గృహ్ణతి
 ప్రజాపతినా యజ్ఞముఖేన సం మితం బర్హిః స్పృణాతి ప్రజా వై బర్హిః పృథివీ వేదిః
 ప్రజా ఏవ పృథివ్యాం ప్రతి ష్టాపయత్యనతిదృశ్నగ్ స్పృణాతి ప్రజయైవైనం
 పశుభిరనతిదృశ్నం కరో- [25] త్యుత్తరం బర్హిషః ప్రస్తరగ్ం సాదయతి ప్రజా వై
 బర్హిర్యజమానః ప్రస్తరో యజమానమేవాపయజమానాదుత్తరం కరోతి
 తస్మాద్యజమానోపయజమానాదుత్తరోన్తర్దధాతి వ్యావృత్యా అనక్తి హవిష్పృతమేవైనగ్ం
 సువర్గం లోకం గమయతి త్రేధానక్తి త్రయ ఇమే లోకా ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యోనక్తి న
 ప్రతి శృణాతి యత్ప్రతిశృణీయాదనూర్ధ్వం భావుకం యజమానస్య స్యాదుపరీవ ప్ర
 హర- [26] త్యుతిపరీవ హి సువర్గో లోకో ని యచ్ఛతి వృష్టిమేవాపై ని యచ్ఛతి
 నాత్యగ్ం ప్ర హరేద్యదత్యగ్ం ప్రహరేదత్యాసారిణ్యధ్వర్యోర్నాశుకా స్యాన్న
 పురస్తాత్ప్రత్యస్యేద్యత్పురస్తాత్ప్రత్యస్యేధ్వవర్గాల్లోకాద్యజమానం ప్రతి నుదేత్ప్రాశ్చం ప్ర
 హరతి యజమానమేవ సువర్గం లోకం గమయతి న విష్వశ్చం వి
 యుయాద్యద్విష్వశ్చం వియుయా- [27] ధన్యస్య జాయేతోర్ధ్వముద్యోత్యార్ధ్వమివ హి
 పుగ్ంసః పుమాసేవాస్య జాయతే యథ్స్సేన వోపవేషేణ వా యోయుష్యేత
 స్పృతిరేవాస్య సా హస్తేన యోయుష్యతే యజమానస్య గోపీథాయ బ్రహ్మవాదిన్ వదన్తి
 కిం యజ్ఞస్య యజమాన ఇతి ప్రస్తర ఇతి తస్య క్వ సువర్గో లోక ఇత్యాహవనీయ ఇతి
 బ్రూయాద్యత్పుస్తరమాహవనీయే ప్రహరతి యజమానమేవ [28] సువర్గం లోకం

గమయతి వి వా ఏతద్యజమాన్ లిశతే యత్ప్రస్తరం యాయుష్యస్తే బర్హిరను ప్ర
హరతి శాన్త్యా అనారంభణ ఇవ వా ఏతర్హ్యధ్వర్యుః స ఈశ్వరో వేపనో
భవితోర్మవాఽసీతీమామభి మృశతీయం పై ధ్రువాఽస్యామేవ ప్రతి తిష్ఠతి న వేపనో
భవత్యగా 3 నగ్నీదిత్యాహ యద్బూయాదగన్నగ్నిరిత్యగ్నావగ్నిం
గమయేన్నిర్యజమానగ్ం సువర్గాలోకాద్భజేదగన్నిత్యేవ బూయాద్యజమానమేవ సువర్గం
లోకం గమయతి||[29]

ఆసాద్య ప్రానతిదృశ్శం కరోతి హరతి వియుయాద్యజమానమేవాగ్నిరితి సప్తదశ చ||2.6.5||

అగ్నేస్త్రయో జ్యాయాగ్ంసో భ్రాతర ఆసన్తే దేవేభ్యో హవ్యం వహన్తః ప్రామీయన్త
సోఽగ్నిరభిభేదిత్థం వావ స్య ఆర్తిమాఽరిష్టతీతి స నిలాయత సోఽపః ప్రావిశత్తం
దేవతాః ప్రైషమైచ్ఛన్తం మధ్యః ప్రాబ్రవీత్తమశపద్ధియాధియా త్వా వధ్యాసుర్యో మా
ప్రావోచ ఇతి తస్మాన్మధ్యం ధియాధియా ఘ్నున్తి శప్తో [30] హి
తమన్వవిన్దన్తమబ్రువన్నుప న ఆ వర్తస్వ హవ్యం నో వహేతి సోఽబ్రవీద్వరం వృణై
యదేవ గృహీతస్యాఽహుతస్య బహిఃపరిధి స్కన్దాత్తస్మై భ్రాతృణాం భాగధేయమసదితి
తస్మాద్యద్గృహీతస్యాఽహుతస్య బహిఃపరిధి స్కన్దతి తేషాం తద్భాగధేయం తాసేవ తేన
ప్రీణాతి పరిధీన్పరి దధాతి రక్షసామపహత్యై సగ్గ్ స్పర్శయతి [31]
రక్షసామనన్వవచారాయ న పురస్తాత్పరి దధాత్యాదిత్యో హ్యేవోద్యన్పురస్తాద్రక్షాగ్
స్యపహన్త్యర్ధ్వ సమిధావా దధాత్యుపరిష్వాదేవ రక్షాగ్ స్యప హన్తి
యజుషాఽన్యాన్తాష్ఠీమన్యాం మిధునత్వాయ ద్వే ఆ దధాతి ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై
బ్రహ్మవాదినో వదన్తి స త్వై యజేత యో యజ్ఞస్యాఽర్త్యా వసీయాన్ధాన్యదితి
భూపతయే స్వాహా భువనపతయే స్వాహా భూతానాం [32] పతయే స్వాహేతి
స్కన్మమను మన్తయేత యజ్ఞస్యైవ తదార్త్యా యజమానో వసీయాన్భవతి
భూయసీర్హి దేవతాః ప్రీణాతి జామి వా ఏతద్యజ్ఞస్య క్రియతే యదన్వశ్చౌ

పురోడాశాపుపాగ్ంశుయాజమన్తరా యజత్యజామిత్యాయాఽథో
మిధునత్వాయాఽగ్నిరముష్మిల్లోక ఆసీద్యమోఽస్మిన్తే దేవా అబ్రువన్నేతేమా వి
పర్యాహమేత్యన్నాద్యేన దేవా అగ్ని- [33] ముపామన్త్రయన్త రాజ్యేన పితరో యమం
తస్మాదగ్నిర్దేవానామన్నాదో యమః పితృణాగ్ం రాజా య ఏవం వేద ప్ర
రాజ్యమన్నాద్యమాప్నోతి తస్మా ఏతద్భాగధేయం ప్రియచ్ఛన్ యదగ్నయే
స్విష్టకృతేఽవద్యన్తి యదగ్నయే స్విష్టకృతేఽవద్యతి భాగధేయేనైవ తద్దుద్రగ్ం
సమర్థయతి సకృథ్సకృదవ ద్యతి సకృదివ హి రుద్ర ఉత్తరార్థాదవ ద్యత్యేషా వై
రుద్రస్య [34] దిక్స్వాయామేవ దిశి రుద్రం నిరవదయతే ద్విరభి ఘోరయతి
చతురవత్తస్యాఽఽప్త్యై పశవో వై పూర్వా ఆహుతయ ఏష రుద్రో యదగ్నిర్యత్పూర్వా
ఆహుతీరభి జుహుయాద్రుద్రాయ పశూనపి దధ్యాదపశుర్యజమానః స్యాదతిహాయ
పూర్వా ఆహుతీర్జుహోతి పశూనాం గోపీథాయ||[35]
శప్తస్సృగ్శయతి భూతానామగ్నిగ్ం రుద్రస్య సప్తత్రిగ్ంశచ్ఛ||2.6.6||

మనుః పృథివ్యా యజ్ఞయమైచ్ఛథన్ ఘృతం నిషిక్తమవిన్దథ్ంఽబ్రవీత్కోఽస్యేశ్వరో
యజ్ఞేఽపి కర్తృరితి తావబ్రూతాం మిత్రావరుణౌ గోరేవాఽఽవమీశ్వరో కర్తాః స్వ ఇతి తౌ
తతో గాగ్ం సమైరయతాగ్ం సా యత్రయత్ర న్యక్రామత్తతో ఘృతమపీడ్య
తతస్మాద్భృతపద్యుచ్యతే తదస్యై జన్మోపహూతగ్ం రథంతరగ్ం సహ పృథివ్యేత్యాహే-
[36] యం వై రథంతరమిమామేవ సహఽన్నాద్యేనోప హ్వయత ఉపహూతం
వామదేవ్యగ్ం సహఽన్తరిక్షేణేత్యాహ పశవో వై వామదేవ్యం పశూనేవ సహన్తరిక్షేణోప
హ్వయత ఉపహూతం బృహథ్సహ దివేత్యాహైరం వై బృహదిరామేవ సహ దివోప
హ్వయత ఉపహూతాః సప్త హోత్రా ఇత్యాహ హోత్రా ఏవోప హ్వయత ఉపహూతా
ధేనుః [37] సహర్షభేత్యాహ మిధునమేవోప హ్వయత ఉపహూతో భక్షః సఖేత్యాహ
సోమపీథమేవోప హ్వయత ఉపహూతాం 4 హో ఇత్యాహోఽఽత్మానమేవోప హ్వయత

ఆత్మా హ్యుపహూతానాం వసిష్ఠ ఇడాముప హ్వయతే పశవో వా ఇడా పశూనేవోప
 హ్వయతే చతురుప హ్వయతే చతుష్పాదో హి పశవో మానవీత్యాహ మనుర్హ్యేతా-
 [38] మగ్రీఽపశ్యద్ధృతపదీత్యాహ యదేవాఽస్యై పదాద్ధృతమపీడ్యత తస్మాదేవమాహ
 మైత్రావరుణీత్యాహ మిత్రావరుణౌ హ్యేనాగ్ం సమైరయతాం బ్రహ్మ
 దేవకృతముపహూతమిత్యాహ బ్రహ్మైవోప హ్వయతే దైవ్యా అధ్వర్యవ ఉపహూతా
 ఉపహూతా మనుష్యా ఇత్యాహ దేవమనుష్యానేవోప హ్వయతే య ఇమం యజ్ఞమవాన్
 యే యజ్ఞపతిం వర్ధానిత్యాహ [39] యజ్ఞాయ చైవ యజమానాయ చాఽశిషమా శాస్త్ర
 ఉపహూతే ద్యావాపుథివీ ఇత్యాహ ద్యావాపుథివీ ఏవోప హ్వయతే పూర్వజే ఋతావరీ
 ఇత్యాహ పూర్వజే హ్యేతే ఋతావరీ దేవీ దేవపుత్రే ఇత్యాహ దేవీ హ్యేతే దేవపుత్రే
 ఉపహూతోఽయం యజమాన ఇత్యాహ యజమానమేవోప హ్వయత ఉత్తరస్యాం
 దేవయజ్ఞాయాముపహూతో భూయసి హవిష్కరణ ఉపహూతో దివ్యే
 ధామన్నుపహూత [40] ఇత్యాహ ప్రజా వా ఉత్తరా దేవయజ్ఞా పశవో భూయా
 హవిష్కరణగ్ం సువర్గో లోకో దివ్యం ధామేదమసీదమసీత్యేవ యజ్ఞస్య ప్రియం ధామోప
 హ్వయతే విశ్వమస్య ప్రియముపహూతమిత్యాహోఽఛంబట్కారమేవోప హ్వయతే||[41]
 ఆహ ధేనురేతాం వర్ధానిత్యాహ ధామన్నుపహూతశ్చతుస్త్రిగ్ంశచ||2.6.7||

పశవో వా ఇడా స్వయమా దత్తే కామమేవాఽత్మనా పశూనామా దత్తే న హ్యన్యః
 కామం పశూనాం ప్రయచ్ఛతి వాచస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ వాచమేవ
 భాగధేయేన ప్రీణాతి సదసస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ స్వగాకృత్యై
 చతురవత్తం భవతి హవిర్వై చతురవత్తం పశవశ్చతురవత్తం యద్ధోతా
 ప్రాశ్నీయాద్ధోతా- [42] ఽఽర్తిమార్చేద్యదగ్నౌ జుహూయాద్బుద్ధాయ పశూనపి
 దధ్యాదపశుర్యజమానః స్యాద్వాచస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ
 పరోక్షమేవైనజ్ఞహోతి సదసస్పతయే త్వా హుతం ప్రాఽశ్నామీత్యాహ స్వగాకృత్యై

ప్రాశ్నన్తి తీర్థ ఏవ ప్రాశ్నన్తి దక్షిణాం దదాతి తీర్థ ఏవ దక్షిణాం దదాతి వి వా
 ఏతద్యజ్ఞం [43] చిన్దన్తి యన్మధ్యతః ప్రాశ్నన్త్యద్భిర్మార్జయన్త ఆపో వై సర్వా దేవతా
 దేవతాభిరేవ యజ్ఞగ్ం సం తన్వన్తి దేవా వై యజ్ఞాద్బుద్బ్రమన్తరాయన్థం
 యజ్ఞమవిధ్యత్తం దేవా అభి సమగచ్ఛన్త కల్పతాం న ఇదమితి తేఽబ్రువన్థిన్వష్టం వై న
 ఇదం భవిష్యతి యదిమగ్ం రాధయిష్యామ ఇతి తథ్నిష్ఠకృతః స్విష్ఠకృత్త్వం
 తస్యాఽవిద్యం [44] నిరకృన్తన్ యవేన సం మితం తస్మాద్యవమాత్రమవ
 ద్యేద్యజ్ఞాయాఽవద్యేద్రోపయేత్తద్యజ్ఞస్య యదుప చ స్త్రణీయాదభి చ
 ఘారయేదుభయతః సగ్గ శ్వాయి కుర్యాదవదాయాఽభి ఘారయతి ద్విః సం పద్యతే
 ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై యత్తిరశ్చీనమతిహరేదనభివిద్యం యజ్ఞస్యాభి విధ్యేదగ్రేణ
 పరి హరతి తీర్థేనైవ పరి హరతి తత్సౌష్ఠే పర్య హరన్తత్- [45] పూషా
 ప్రాశ్నదతోఽరుణత్తస్మాత్పూషా ప్రపిష్ఠభాగోఽదన్తకో హి తం దేవా అబ్రువన్వి వా
 అయమార్ధ్యప్రాశిత్రియో వా అయమభూదితి తద్బ్రహ్మసృతయే
 పర్యహరన్తోఽవిభేద్బ్రహ్మసృతిరిత్థం వావ స్య ఆర్తిమాఽరిష్యతీతి స ఏతం
 మన్తమపశ్యథూర్యస్య త్వా చక్షుషా ప్రతి పశ్యామీత్యబ్రవీన్న హి సూర్యస్య చక్షుః [46]
 కిం చన హినస్తి సోఽవిభేత్ప్రతిగృహ్ణన్తం మా హిగ్ంసిష్యతీతి దేవస్య త్వా సవితుః
 ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూషో హస్తాభ్యాం ప్రతి గృహ్ణామీత్యబ్రవీథవిత్ప్రసూత
 ఏవైనద్బ్రహ్మణా దేవతాభిః ప్రత్యగృహ్ణతోఽవిభేత్ప్రాశ్నన్తం మా
 హిగ్ంసిష్యతీత్యగ్నిస్త్వాఽఽస్యేన ప్రాశ్నామీత్యబ్రవీన్న హ్యగ్నిరాస్యం కిం చన హినస్తి
 సోఽవిభేత్- [47] ప్రాశితం మా హిగ్ంసిష్యతీతి బ్రాహ్మణస్యోదరేణేత్యబ్రవీన్న హి
 బ్రాహ్మణస్యోదరం కిం చన హినస్తి బ్రహ్మసృతేర్బ్రహ్మణేతి స హి బ్రహ్మిష్యోఽప వా
 ఏతస్మాత్ప్రాణాః క్రామన్తి యః ప్రాశితం ప్రాశ్నా త్యద్భిర్మార్జయిత్వా ప్రాణాన్థం
 మృశతేఽమృతం వై ప్రాణాఅమృతమాపః ప్రాణానేవ యథాస్థానముప హ్వయతే||[48]
 ప్రాశ్నీయాద్దోతా యజ్ఞం నిరహరన్తచ్ఛక్తురాస్యం కించన హినస్తి సోఽవిభేచ్ఛతుశ్చత్వారిగ్ంశచ||2.6.8||

11

స్యాద్యదా హి ప్రమీయతేఽథేమాముపావస్యతి సూపచరణా చ స్వధిచరణా చేత్యేవ
 బ్రూయాద్వరీయసీమేవాఽస్మై గవ్యూతిమా శాస్తీ న ప్రమాయుకో భవతి
 తయోరావిద్యగ్నిరిదగ్ం హవిరజుషతేత్యాహ యా అయాక్షు [54] దేవతాస్తా అరీరధామేతి
 వాపైతదాహ యన్న నిర్దిశేత్ప్రతివేశం యజ్ఞస్యాఽశీర్గచ్ఛేదా శాస్తీఽయం
 యజమానోఽసావిత్యాహ నిర్దిశ్యైవైనగ్ం సువర్గం లోకం గమయత్యాయురా శాస్తీ
 సుప్రజాస్త్వమా శాస్త ఇత్యాహోఽశిషమేవైతామా శాస్తీ సజాతవనస్యామా శాస్త ఇత్యాహ
 ప్రాణా పై సజాతాః ప్రాణానేవ [55] నాఽన్తరేతి తదగ్నిర్దేవో దేవేభ్యో వనతే
 వయమగ్నిర్మానుషా ఇత్యాహోఽగ్నిర్దేవేభ్యో వనుతే వయం మనుష్యేభ్య ఇతి
 వాపైతదాహేహ గతిర్వామస్యేదం చ నమా దేవేభ్య ఇత్యాహ యాశ్చైవ దేవతా యజతి
 యాశ్చ న తాభ్య ఏవోభయీభ్యో నమస్కరోత్యాత్మనోఽనార్హ్యై||[56]
 శ్రితస్తే ప్ర త్రిష్టుభమేతద్ద్యావాపృథివీ యా అయాక్షు ప్రాణానేవ షట్పత్సారిగ్ంశచ||2.6.9||

దేవా పై యజ్ఞస్య స్వగాకర్తారం నాఽవిన్దస్తే శంయుం బార్హస్పత్యమబ్రువన్నిమం నో
 యజ్ఞగ్ం స్వగా కుర్వతి సోఽబ్రవీద్వరం వృణై యదేవాబ్రాహ్మణోక్తోఽశ్రద్ధధానో యజాతై
 సా మే యజ్ఞస్యాఽశీరసదితి తస్మాద్యదబ్రాహ్మణోక్తోఽశ్రద్ధధానో యజతే శంయుమేవ
 తస్య బార్హస్పత్యం యజ్ఞస్యాఽశీర్గచ్ఛత్యేతన్మమేత్యబ్రవీత్కిం మే ప్రజాయాః [57] ఇతి
 యోఽపగురాతై శతేన యాతయాద్యో నిహనథ్సహస్రేణ యాతయాద్యో లోహితం
 కరవద్యావతః ప్రస్కద్య పాగ్ంసూన్ధన్గృహ్ణాత్వావతః సంవథ్సరాన్ప్రీత్యులోకం న ప్ర
 జానాదితి తస్మాద్బ్రాహ్మణాయ నాఽప గురేత న ని హన్యాన్న లోహితం
 కుర్యాదేతావతా హైనసా భవతి తచ్ఛంయోరా వృణీమహ ఇత్యాహ యజ్ఞమేవ
 తథ్సగా కరోతి త- [58] చ్ఛం యోరా వృణీమహ ఇత్యాహ శంయుమేవ
 బార్హస్పత్యం భాగధేయేన సమర్థయతి గాతుం యజ్ఞాయ గాతుం యజ్ఞపతయ
 ఇత్యాహోఽశిషమేవైతామా శాస్తీ సోమం యజతి రేత ఏవ తద్దధాతి త్వష్టారం యజతి

రే॒త ఏ॒వ హి॒తం త్వ॑ష్టా రూ॒పాణి॑ వి క॒రోతి॑ దే॒వానాం॑ ప॒త్నీ॒ర్యజ॑తి మి॒థున॑త్వా॒యాఽగ్నిం॑
 గృ॒హప॑తిం య॒జతి॑ ప్ర॒తిష్ఠి॑త్యై జా॒మి వా ఏ॒తద్ద్య॑జ్ఞస్య క్రి॒యతే॑ [59] యదా॑జ్యేన
 ప్ర॒యాజా ఇ॒జ్యంత॑ ఆ॒జ్యేన॑ ప॒త్నీసం॑యాజా ఋ॒చమ॑నూ॒చ్య ప॒త్నీసం॑యాజానామృ॒చా
 య॒జత్య॑జామి॒త్వాయాఽథో॑ మి॒థున॑త్వాయ ప॒జ్క్రిప్తా॑య॒ణో వై య॒జ్ఞః
 ప॒జ్క్ర్యద॑య॒నః ప॒శ్చ ప్ర॒యాజా ఇ॒జ్యంతే॑ చ॒త్వారః॑ ప॒త్నీసం॑యాజాః స॒మిష్ట॑య॒జాః
 ప॒శ్చమం॑ ప॒జ్క్రిమే॑వా॒ను ప్ర॒యన్తి॑ ప॒జ్క్రిమ॑నూద్యన్తి॥[60]

ప్ర॒జాయాః క॒రోతి॑ తత్త్రి॒యతే॑ త్రయ॒స్త్రిగ్ంశ॑చ్ఛ||2.6.10||

యు॒క్త్వా హి॑ దే॒వహూ॑తమా॒గ్ం అ॒శ్వాగ్ం అగ్నే॑ రథీ॒రి॒వ ని హో॑తా పూ॒ర్వ్యః స॒దః॥ ఉ॒త
 నో దే॒వ దే॒వాగ్ం అ॒చ్ఛా వో॒చో వి॒దుష్ట॑రః॒ శ్రద్వి॑శ్వా వా॒ర్యా కృ॑ధి॥ త్వగ్ం హ
 యద్య॑విష్టయ సహ॒సః సూ॑నవాహు॒త బు॒తావా॑ య॒జ్ఞియో॑ భు॒వః॥ అ॒యమ॒గ్నిః
 సహ॒స్రిణో॑ వా॒జస్య॑ శ॒తిన॑స్ప॒తిః మూ॒ర్ధా క॒వీ ర॒యాణామ్॑॥ తం నే॒మిమృ॑భవో
 యథా॑ఽఽనమస్వ సహూ॒తిభిః॑ నేదీ॒యో య॒జ్ఞ- [61] మ॒జ్గిరః॑॥ తస్మై నూ॒నమ॑భిద్యపే
 వా॒చా వి॒రూప॑ నిత్యయా॒ వృ॒ష్ణే చో॑దస్వ సు॒ష్టుతి॑మ్॥ క॒ము ప్షి॑దస్వ
 సేనయా॑ఽగ్నేరపాకచక్ష॒సః ప॒ణిం గో॑షు స్తరామహే॒॥ మా నో దే॒వానాం॑ వి॒శః
 ప్ర॒స్నాతీ॑రివోస్త్రాః॒ కృ॒శం న హో॑సురఘ్నియాః॒ మా నః॑ సమస్య దూ॒ఢ్యః ప॒రిద్యే॑షసో
 అగ్ం॑హతిః॒ ఊర్మి॑ర్న నావమా వధీ॒త్॥ నమ॑స్తే అగ్న ఓ॒జసే॑ గృ॒ణన్తి॑ దే॒వ కృ॑ష్టయః॒
 అ॒మై- [62] రమి॑త్రమర్దయ॒ కు॒విధు॑స్ నో గవి॒ష్టయే॑ఽగ్నే సం॒వేషి॑షో రయిమ్
 ఉ॒రుకృ॑దురు ణస్కృ॒ధి॥ మా నో అ॒స్మిన్మహా॑ధనే పరా వర్గా॒భృద్య॑థా సం॒వర్గ్ం
 సగ్ం॑ రయిం జయ॒॥ అ॒న్యమ॒స్మద్భి॒యా ఇ॒యమ॒గ్నే సి॑షక్తు దు॒చ్ఛనా॑ వర్ధా నో
 అమ॑వచ్ఛవః॒ యస్యా॑ఽజుషన్నమ॒స్వినః॑ శమీ॒మదు॑ర్మఖస్య వా తం ఘేదగ్నిర్వృ॒ధాఽవ॑తి॥
 ప॒రస్యా॑ అధి [63] సం॒వతో॑ఽవరాగ్ం అభ్యా త॒ర య॒త్రాహ॑మస్మి తాగ్ం అ॒వ॥ వి॒ద్మా హి
 తే పు॒రా వ॒యమ॒గ్నే పి॒తుర్య॑థాఽవసః॒ అథా తే॑ సు॒మ్నమీ॑మహే॒ య ఉ॒గ్ర ఇ॒వ శ॒ర్యహో॑

తి॒గ్మశ్చ॑జ్ఞో॒ న వ॑గ్ం॒స॒గః॒॑ అగ్నే॑ పు॒రో రు॒రోజి॑థ॒॥ స॒ఖాయః॑ స॒ం వః॑ స॒మ్య॒జ్ఞమి॒షగ్న్
 సో॒మం చా॒గ్నయే॒॑ వర్షి॑ష్ఠాయ క్షి॒తీనా॒మూర్జో॑ నప్తే॒ సహ॑స్వతే॒॥ స॒గ్ంస॒మిద్యు॑వసే
 వృ॒షన్నగ్నే॑ వి॒శ్వాన్య॒ర్య ఆ ఇ॒డస్పదే॑ స॒మిధ్య॑సే స నో॒వసూ॒న్యా భ॒ర॒॥ ప్ర॒జాప॑తే స వేద
 సో॒మాపూ॑షణే॒మౌ దే॒వౌ॒॥[64]

య॒జ్ఞమ॒మెర॑ధి వృ॒షన్నే॒కాన్ వి॒గ్ంశతి॑శ్చ॒॥2.6.11॥

ఉ॒శ॒న్తస్త్వా॑ హ॒వామ॑హ ఉ॒శ॒న్తః స॒మిధీ॑మహి॒ ఉ॒శ॒న్నశ॒త ఆ వ॑హ పి॒త్రాన్ హ॒విషే॑
 అ॒త్తపే॒॑॥ త్వగ్ం సో॒మ ప్ర॑చికితో మనీ॒షా త్వగ్ం ర॒జిష్ఠ॑మను నే॒షి ప॒న్థామ్ త॒వ ప్ర॑ణీతీ
 పి॒తరో న ఇ॒న్దో దే॒వేషు॑ రత్న॒మభ॑జన్త ధీ॒రాః॒॥ త్వయా॑ హి నః పి॒తరః॑ సో॒మ పూ॑ర్వే
 క॒ర్మాణి॑ చక్రుః ప॒వమా॑న ధీ॒రాః॒ వన్వ॑న్న॒వాతః॑ పరి॒ధిగ్ంర॑పోర్ణ వీ॒రేభి॑రశ్చై॒ర్వర్మ॑ఘ॒వా
 భ॒వా [65] నః॒॥ త్వగ్ం సో॒మ పి॒తృభిః॑ సంవిదా॒నోఽను॑ ద్యా॒వాపృ॑థివీ ఆ తత॒న్థ తస్మై॑ త
 ఇ॒న్దో హ॒విషా॑ విధే॒మ వ॒యగ్ం స్యా॒మ ప॒తయో॑ ర॒యీణా॑మ్॒॥ అగ్ని॑ష్వాత్తాః పి॒తర॑ ఏ॒హ
 గచ్ఛ॑త సదః॒సదః॑ సదత సుప్ర॑ణీతయః॒ అత్తా॑ హ॒వీగ్ంషి॑ ప్ర॒యతా॑ని బర్హి॒ష్యథా॑
 ర॒యిగ్ం స॒ర్వవీ॑రం దధాత॒న॒॥ బర్హి॑షదః పి॒తర॑ ఊ॒త్యర్వా॒గిమా॑ వో హ॒వ్యా చ॑కృ॒మా
 జు॒షధ్వ॑మ్ త ఆ గ॒తాఽవ॑సా శంత॒మేనా॑ఽథాఽస్మ॒భ్యగ్ం [66] శం యో॑రరపో దధాత॒॥
 ఆఽహం పి॒త్రాన్ఘ్న॑నవిదత్రాగ్ం అవి॒థ్సి న॑పాతం చ వి॒క్రమ॑ణం చ వి॒ష్ణోః॒ బర్హి॑షదో యే
 స్వ॒ధయా॑ సుత॒స్య భ॑జన్త పి॒తృస్త॒ ఇహోఽగ॑మిష్ఠాః॒ ఉప॑హూతాః పి॒తరః॑ సో॒మ్యాసో॑
 బర్హి॑ష్యేషు నిధి॒షు ప్రి॒యేషు॑ త ఆ గ॒మన్తు॑ త ఇ॒హ శ్రు॑వన్త్వ॒ధి బ్రు॑వన్తు తే
 అ॒వన్త్వ॑స్మాన్॒॥ ఉదీ॑రతామ॒వర॑ ఉత్ప॒రాస॑ ఉన్మ॒ధ్యమాః॑ పి॒తరః॑ సో॒మ్యాసః॑ అ॒సుం [67]
 య ఈ॒యుర॑వృ॒కా ఋ॒తజ్ఞా॑స్తే నో॒ఽవన్తు॑ పి॒తరో హ॑వేషు॒॥ ఇ॒దం పి॒తృభ్యో॑ న॒మో
 అ॒స్త్వద్య॑ యే పూ॒ర్వాసో॑ య ఉప॒రాస॑ ఈ॒యుః॒ యే పా॑ర్థి॒వే ర॒జస్యా॑ నిషత్తా యే వా
 నూ॒నగ్ం సు॑వృ॒జనా॑సు విక్షు॒॥ అ॒థా య॑థా నః పి॒తరః॑ పరా॒సః ప్ర॒త్నాసో॑ అగ్న
 ఋ॒తమా॑శుషా॒ణాః॒ శుచీ॑ద॒యన్దీ॑ధితి॒ముక్త॑శా॒సః క్షా॑మా భి॒న్దన్తో॑ అ॒రుణీ॑రప వ్ర॒న్మ్॒॥

యదగ్నే [68] కవ్యవాహన పితౄన్ యక్ష్మతావృధః॥ పు చ హవ్యాని వక్ష్మసి దేవేభ్యశ్చ
 పితృభ్య ఆ॥ త్వమగ్ను ఈడితో జాతవేదో వాద్ధవ్యాని సురభీణి కృత్వా ప్రాదాః
 పితృభ్యః స్వధయా తే అక్షన్నద్ధి త్వం దేవ ప్రయతా హవీగ్ంషి॥ మాతలీ కప్తైర్యమో
 అజ్గిరోభిర్బ్రహస్పతిర్ముక్వభిర్వావృధానః॥ యాగ్ శ్చ దేవా వావృధుర్యే చ
 దేవాన్థాన్వహన్ యే స్వధయాన్యే మదన్తి॥ [69] ఇమం యమ ప్రస్తరమా హి
 సీదాజ్గిరోభిః పితృభిః సంవిదానః॥ ఆ త్వా మన్త్రాః కవిశస్తా వహన్తీన్వనా రాజన్ హవిషా
 మాదయస్వ॥ అజ్గిరోభిరా గహి యజ్ఞియేభిర్యమ పైరూపైరిహ మాదయస్వ॥
 వివస్వన్తగ్ం హువే యః పితా తేన్స్మిన్ యజ్ఞే బర్హిష్యా నిషద్య॥ అజ్గిరసో నః పితరో
 నవగ్వా అథర్వాణో భృగవః సోమ్యాసః॥ తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞియానామపి
 భద్రే సౌమనసే స్యామ॥[70]

భవాస్మభ్యమసుం యదగ్నే మదన్తి సౌమనస ఏకం చ॥2.6.12॥

సమిధశ్శక్ష్మషీ ప్రజాపతిరాజ్యం దేవస్య స్థ్యం బ్రహ్మవాదినోద్భిరగ్నేస్త్రయో మనుః పృథివ్యాః పశవోగ్గేధే దేవా వై
 యజ్ఞస్య యుక్ష్వోశన్తస్వా ద్వాదశి॥12॥

సమిధోయాజ్య తస్మాన్నాభాగగ్ం హితమన్విత్యాహ ప్రజా వా ఆహిత్యాహ యుక్ష్వా హి సప్తతిః॥70॥

సమిధస్సౌమనసే స్యామ॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి ద్వితీయకాణ్డే షష్ఠః ప్రశ్నః॥

॥ద్వితీయకాణ్డః సమాప్తః॥